

Asia: VN/8452/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle alusliikennepalvelulaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esitystä alusliikennepalvelulaiksi koskevat yleiset huomiot

Maanmittauslaitos kiittää mahdollisuudesta lausua liikenne- ja viestintäministeriön lausuntopyyntöön hallituksen esityksestä eduskunnalle alusliikennepalvelulaiksi ja eräiksi muiksi laeiksi.

Alusliikennepalvelulaki ja sen yhteydessä annettavat lainmuutokset eivät suoraan vaikuta Maanmittauslaitoksen lakisääteisiin tehtäviin.

2. Alusliikennepalvelulain soveltamisalaa ja määritelmiä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 1)

Laissa on kysymyksessä oikeustilan muuttamisesta siltä osin, että julkisen vallan käyttöä viranomaiselta muille tahoille tarkistetaan. Tältä osin Maanmittauslaitoksessa pidetään lainmuutosta huomionarvoisena.

3. Alusliikennepalveluhenkilöstön pätevyksiä ja koulutusta koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 4)

Maanmittauslaitos pitää tärkeänä, että EU:n komission velvoittavaa asetusta ja muuta asiassa merkityksellistä sääntelyä noudatetaan.

Perustuslakivaliokunta on EU:n yleisen tietosuojasetuksen (EU) 2016/679 voimaantulon yhteydessä lausunut, että henkilötietojen suoja on vastedes

turvattava ensisijaisesti tietosuojasetuksen (GDPR) ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla, ja että erityislainsäädännön säätämiseen on tulevaisuudessa suhtauduttava pidättyvästi (ks. PeVL 14/2018 vp, s. 4–5 ja PeVL 26/2018 vp, s. 2–3).

Perustuslakivaliokunta on tuonut esiin, että tietosuoja-asetuksen yksityiskohtaisella sääntelyllä mahdollistetaan lisäksi viranomaistoiminnan sääntelyyn aikaisempaa sääntelymallia huomattavasti yleisempi, henkilötietojen suoja ja käsittelyn perusteita sääntelevä lakitasoinen sääntely (ks. PeVL 14/2018, s. 4). Niin kutsuttujen arkaluonteisten tietojen eli EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettujen erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen, kuten esimerkiksi luonnollisen henkilön terveyden tietojen, käsittelyä koskevaa sääntelyä on kuitenkin edelleen, EU:n yleisen tietosuoja-asetuksessa mahdollistetuissa puitteissa, syytä arvioida myös aikaisemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta. Erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (ks. esim. PeVL 3/2017 vp, s. 5).

Maanmittauslaitos lausuu, että esitysluonnoksesta ei käy ilmi, sisältyykö sääntelyyn lisäksi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelyä,

jonka osalta käsittely olisi edellä tarkoitettusti syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla erityissäännöksillä vain välttämättömään. Maanmittauslaitoksen käsitys on, että erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen käsittelystä saattaisi olla kysymys esimerkiksi siltä osin kuin Liikenne- ja viestintävirasto käsittelee henkilötietoja esitysluonnoksen 28 §:ssä tarkoitettusti alusliikenneohjaajien pätevyyksien myöntämiseksi ja valvomiseksi sekä palvelutietojen seuraamiseksi tai siltä osin kuin alusliikenneohjaukseen osallistuva henkilö 50 §:ssä tarkoitettusti ei saa osallistua alusliikenneohjaukseen alkoholin käytön, huumaavien aineiden käytön, sairauden tai väsymyksen vuoksi ja Liikenne- ja viestintävirasto esimerkiksi valvontatehtävänsä sisältyen käsittelee sanottuja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia henkilön terveyttä koskevia tietoja.

Esitysluonnoksen yksityiselämän suojaa koskevassa osuudessa (s. 76) on tuotu esiin, että koulutuksen järjestäjän akkreditoinnissa ja koulutusohjelmien hyväksymisessä voidaan vaatia henkilötietojen käsittelyä. Esitysluonnoksen 39 §:ssä säädetään, että Liikenne- ja viestintävirasto olisi rekisterinpitäjä laissa tarkoitettujen koulutuksen järjestäjän akkreditoimisen sekä koulutusohjelmien hyväksymisen tietojen käsittelyssä. Esitysluonnoksesta käy ilmi, että kysymys olisi kotimaisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen akkreditoinneista ja koulutusohjelmien hyväksymisestä. Maanmittauslaitos katsoo, että esitysluonnoksessa jää jokseenkin epäselväksi, mitä henkilötietoja akkreditointien suorittamisen ja koulutusohjelmien hyväksymisen yhteydessä olisi tarkoitus käsitellä sekä miksi henkilötietojen käsittely olisi tarpeellista näissä yhteyksissä. Maanmittauslaitoksen käsitys on, että esitysluonnosta voitaisiin edelleen kehittää edellä kuvatuilta osin, jotta esitysluonnoksesta ilmenisi nykyistä selkeämmin, millä tavoin akkreditointeihin ja koulutusohjelmien hyväksymiseen liittyy henkilötietojen käsittelyä.

4. Alusliikennepalveluun liittyviä viranomaistehtäviä koskevat huomiot (ehdotetun lain luku 5)

Maanmittauslaitos vastaa karttatuotannosta ja peruspaikkatiedosta merkittävilta osin valtakunnallisesti. Kuitenkaan meriliikenteessä merkityksellinen paikkatietoaineisto ei ole Maanmittauslaitoksen vastuulla. Sinänsä tähän ei ole esitetty muutoksia.

5. Muita lakiehdotuksia koskevat huomiot

Maanmittauslaitoksella ei ole enempää huomautettavaa lainmuutoksiin.

Mikkonen Soile

Maanmittauslaitos - Pääjohtajan sijaisena ylijohtaja Petri Korpinen ja
maanmittausneuvo Markku Markkula